

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Člankina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, 4. avgusta 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 88.

Nelojalna konkurenca.

Po hrvatskih časopisih kroži te dni značilen vzgled, kako zadruga izrablja ugodnosti, katere uživajo. Neka kmetijska zadruga je dobila od prometnega ministristva pravico za brezplačen prevoz žita na poljubne postaje. Zadrugi ne zadostuje, da ima brezplačen prevoz za blago svojih članov, ki prihaja v sedanjosti dobi težke krize in pičlih zaslužkov jako tehtno v poštev za uspešno konkurenco, marveč je šla dalje, pa je izkaznice za brezplačen prevoz odstopala tudi drugim osebam. Tako je, na primer prodala ali darovala izkaznico za brezplačen prevoz enega vagona koruze neki firmi v Prištini, ki je ta vagon koruze prodala drugi firmi v Dubrovniku in jo pozvala, naj se za primer, da bi železnica vztrajala na plačilu voznine, legitimira kot zastopnica zadruga. Treba bi bilo energično ustaviti take nezakonitosti. Brezplačen prevoz za posamezne zadruga za pospeševanje zadrugištva nikakor ne more priti v poštev, ker preširoko odpira vrata zlorabam najrazličnejše vrste. Če posamezni kraji vsled pasivnosti ali slabe letine potrebujejo pomoč, naj se ponovno uveljavlja tarifa za pasivne kraje, ki naj velja za vse, ne pa samo za zadruga, ki izrabljajo ugodnosti na škodo legalne trgovine in splošnosti. — Priobčujemo ta vzgled zlorab od strani zadrug in smo mnenja, da bi bil skrajni čas, da se prerevidirajo vse ugodnosti, ki jih uživa

vajo zadruga, posebno v pogledu davkov. Ako zadruga ne plačuje niti davkov niti prevoznih stroškov, bi smeli upravičeno pričakovati, da bodo v stanu preskrbljevati svoje članstvo po cenah, ki bi mogle biti izdatno nižje, nego so one, po katerih zadruga prodajajo svoje blago. Razlika napram cenam v trgovinah, ki plačujejo visoke davke in ne uživajo nikakih ugodnosti, je tako majhna, da dejansko, če se upošteva še kvaliteta blaga, ne more resno priti niti v poštev. Vse ugodnosti, katere uživajo zadruga posredno ali neposredno, torej ne dosega svojega dobrega namena, poleg tega pa je izdatno oškodovana tudi država, kajti davkaprosto zadrugištvo narašča in zavzema vedno večji obseg, davki pa bremene samo legalno trgovino. Naša stara zahteva je, da se prej ali slej morajo izenačiti konkurenčni pogoji med zadrugištvom in legalno trgovino, ker davčna dolžnost mora biti splošna in se davčno breme ne more enostransko nalagati samo na ene rame. Ako je zadrugištvo potrebno, pri tem imamo v mislih zadrugištvo, ki posega v posle trgovine, mora biti potrebna tako velika, da bo uspevalo tudi brez tako izdatnih ugodnosti kakor jih ima. Vprašanje izenačenja konkurenčnih pogojev med zadrugištvom in legalno trgovino je v sedanjih časih krize tako pereče, da se za trgovino povoljna rešitev tega vprašanja brez škode za gospodarstvo ne bo dala več dolgo odlagati.

Davek na poslovni promet

I.

Prevalitev skupnega davka pri državnih dobavah.

Ministrstvo za finance, oddelek za davke, je poslal vsem gospodarskim korporacijam v vednost in obvestitev interesentov nastopni razpis: Po § 3 zakona o skupnem davku sme davčni obvezanec, ki je ob prijavi kakor nabave dolžan, da plača za to nabavo (uvoz) skupni davek, more, a na izrečno zahtevo mora drugi pogodbeni stranki celoma ali deloma zaračunati skupni davek poleg cene za nabavo in usluge. S tem je z zakonom dovoljena prevalitev skupnega davka, ki je bil po odredbah predpisov o splošnem davku na poslovni promet izrečno zabranjen. Vsled tega se more v zmislu novega zakona o skupnem davku na poslovni promet tudi državnim oblastvom in uradom pri dobavah zaračunati plačani skupni davek, odnosno se ga sme pod istimi pogoji kakor pri privatnih, vračunati v ceno.

II.

Pobiranje skupnega davka na žganje.

Sprito nejasnosti, katere so se pojavljale v praksi pri pobiranju skupnega davka na žganje, so dobile davčne uprave in organi finančne kontrole sledeče uradno navodilo:

»Po členu 11 uredbe o skupnem prometnem davku tvori osnovo za ta davek pri trošarinskih predmetih odškodnina, ki pripada davčnemu zavezanecu za vsako poedino prodajo. Prodaja žganja kot moment zapadlosti trošarine in s tem tudi skupnega prometnega žganja pa prihaja pri žganju samo v poštev, če se prodaja a) žganje proizvajano iz lastnih

proizvodov in z lastnega zemljišča in b) žganje proizvajano za domačo uporabo od kupljenih ali na katerikoli osnovi dobljenih snovi. V slučaju a) plača trošarino in s tem tudi skupni prometni davek prejemnik, v slučaju b) pa proizvajalec žganja. Če se pa proizvaja žganje na obrtni način pod stalno kontrolo, se pobira državna trošarina in s tem tudi skupni prometni davek na proizvod in je postopati tedaj po drugem odstavku omenjenega člena, namreč osnovo za skupni prometni davek tvori prometna vrednost, ki jo ima blago ob času zafrošarinjenja, odnosno cena, ki se je tedaj plačevala za tako blago v dotičnem kraju. Meročajna je tedaj v takem slučaju krajevna cena žganja brez državne, banovinske in event. občinske trošarine. Ker je cena zafrošarinjenemu žganju 25—30 Din za liter, bo znašala cena nezafrošarinjenega žganja 15—20 Din za liter.«

III.

Skupni davek od trgovine z živino.

Davčni oddelek ministristva za finance je poslal vsem finančnim direktorijam nastopno pojasnilo: Na mnoga vprašanja, ali je trgovina z živino zavezana splošnemu, to je 1% davku na poslovni promet, ali pa naj se smatra, da je promet trgovine z živino obsežen s skupnim davkom na živino, priobčuje davčni oddelek, da se za promet živine, kojoj kollejo mesarji in druge osebe za prodajo mesa za prehrano, pobira skupni davek po členu 16. uredbe o skupnem davku, trgovci z živino, ki kupujejo živino za katerokoli preprodojo, ki se torej pečajo s trgovino z živino, podlegajo od prometa s to živino splošnemu davku na poslovni promet.

UGODNOSTI ZA PREVOZ ŽITA IN KORUZE.

Ugodnosti, predvidene v tarifi za prevoz žita, namenjenega za izvoz, to je ječmena, pšenice, rži in moke ter koruze se smejo po odredbi ministristva za promet izrabljati od 1. avgusta 1931 dalje do preklica, a najdalje do 31. decembra 1931.

* * *

ZELJE VOJVODINSKIH MLINOV.

Vojvodinski mlinarji so potom zbornice v Vel. Bečkerek naprosili meročajne kroge, da se ukine raziskovanje med trgovskimi mlini in mlini, ki meljejo proti plačilu tako, da bi obe vrste mlinov smele mleti pšenico za izvoz in za notranje potrebe, tako da bi imeli obe vrsti iste pravice. Razen tega zahtevajo, da smejo pšenico kupovati naravnost od producentov, a ne samo preko Privilegirane izvozniske družbe.

* * *

SPECIALNI SEJEM ZA ŽIVILA V ZAGREBU.

Zbornica za TOI v Zagrebu poroča, da bo priredil Zagrebski sejem v okviru letošnjega mednarodnega sejma (od 9. avgusta do 7. septembra) specialni sejem predmetov živilske industrije (konserve, suho sadje in sočivje, posušeno meso, mlečni izdelki, bomboni in slaščice, med, delikatese, testenine, prepečenec, cikorija, namizno olje, dišave, alkoholne in brezalkoholne pijače, mineralne vode). V priključku na specialni sejem za tekstilno blago se vrši prva avkcija volne, ki je velike važnosti za vse jugoslovanske volnene predilnice, za eksporterje volne, za razne živinorejske zadruga itd. Interesenti, ki se za vse te prireditve kakorkoli zanimajo, naj stopijo neposredno v stik z upravo Zagrebskega sejma.

* * *

TUJSKI PROMET V SREDNJI DALMACIJI.

Po poročilu splitskega »Putnika« je število tujcev v Srednji Dalmaciji zadovoljivo. Število Nemcev je letos sicer manjše, a dosti je Avstrijcev, Čehoslovakov in Poljakov, tudi Angležev in Švedov. Za avgust se pričakuje rekordni obisk. Mnogo hotelov je letos na novo adaptiranih. Cene so v glavnem iste kot so bile lani, deloma so tudi nižje; polna penzija se dobi že za 35 do 40 Din. Posebno dobro obiskana je Makarska, 1800 do 1900 tujcev.

* * *

PRODUKCIJA MOKE 1931./32.

Ta teden so pričeli veliki osiješki mlini z mletjem pšenice. Eksportna družba jim nakazuje, da vojvodinsko pšenico in so si veliki mlini napravili pravi kemični laboratorij za ugotovitev lepilne vsebine posameznih pšeničnih vrst. Napram lanskemu letu se javljajo sedaj že bistvene razlike, očitno znamenje, da nekateri kmetje premalo skrbijo za raziskovanje zemlje in za potrebno gnojenje. Osiješka ščacija za raziskovanje semen skrbí sicer za primerno semensko kulturo, a njeno delovanje še ne zadostuje; tudi kmet sam mora sodelovati in se mora sprijazniti z moderno agrikulturno.

Krepitev notranjega tržišča.

(Poročilo gen. tajnika Zbornice TOI g. Ivana Mohoriča na kongresu v Vel. Bečkereku).

(Nadaljevanje.)

Ako od skupnega nacionalnega donosa odbijemo gorenjo vsoto, ostane za privatno gospodarsko aktivnost maksimalno 47.6 milijard Din domačih sredstev, kar predstavlja razdeljeno na 14 milijonov prebivalcev po 3400 Din na vsakega letno ali ca 285 Din mesečno. Z ozirom na to vidimo, da stoji dohodek, ki odpade na vsakega prebivalca, globoko izpod davčnega minimuma, kateri je itak bil — to moramo odkrito priznati — pri nas zelo nizko določen. S temi številkami je mogoče obrazložiti zmanjšanje trgovinskega obrata pri nas tekom preteklega in letošnjega leta in vse posledice, katere se javljajo v navedeni zvezi s to činjenico v našem gospodarskem življenju.

Če proučujemo situacijo na stališče sodobnega gospodarstva Jugoslavije v mednarodni trgovini tedaj vidimo, da odpade z ozirom na lanske letne rezultate na glavo vsakega prebivalca po 484 Din od letnega izvoznega donosa ali po 40 Din mesečno. V Avstriji odpade po rezultatih, s katerimi razpolagamo, kvota 3820 Din od uvoza, v Čehoslovaki 1460 Din od izvoza in v Švici 7545 Din od uvoza.

Z ozirom na to vidimo, da dosega naša aktivnost v izvozni trgovini komaj 1/3 aktivnosti čehoslovaškega prebivalstva, a naša kupna moč prebivalstva predstavlja ca 1/8 one, katero ima Avstrija oziroma je petnajstkrat močnejša od deleža, ki odpade na enega švicarja na uvozni trgovini. Ni dvoma, da bi morali želeči z ozirom na našo minimalno aktivnost v mednarodni trgovini, da bi se volumen našega izvoza ojačil in s tem, da bi se povečala tudi kvota, ki odpade na glavo vsakega prebivalca. Na ta način bi se povečala naša kupna moč na proizvode tujega porekla, katerih naša država ne proizvaja in jih verjetno v doglednem času tudi ne bo proizvajala.

Okrepitev kupne moči v notranjem prometu in povečanje našega nacionalnega donosa bi bilo mogoče predvsem doseči s pospeševanjem in zaščito privatne gospodarske inicijative kakor tudi s finansiranjem velikih javnih del, da se tako zaposlijo domače delovne moči.

Kako je v tem pogledu pri nas?

Predvsem moramo konstatirati, da ni pri nas domača gospodarska inicijativa še niti iz daleka izkoristila številne domače možnosti dela in zaslužka. Investicijska aktivnost je bila sicer znatna, toda morali bi jo še bolj potencirati. Toda mesto povečanja, je tudi tu nastopilo znatno zmanjšanje. Tako smo v l. 1929. uvozili 31.736 ton strojev v vrednosti 575.2 milijona Din, med tem ko smo preteklo leto uvozili samo 28.962 ton v vrednosti 465.9 milijonov Din, torej za 110 milijonov Din manj ali ca 20%. Dokazali bomo takoj, da to nazadovanje ni mogoče posledica neke saturacije, pač pa ima svojo obrazložitve v vse obli poslovni stagnaciji. Verjetno je, da bo investicijska objektivnost še nadalje nazadovala in to ravno tedaj, ko bi se mo-

rala gospodarska kriza z ustanovitvi novih podjetij nekoliko olajšati. In poleg te zmanjšane investicijske delavnosti je za nas fatalna tudi še činjenica, da je bil nosilec inicijative na industrijskem polju pri nas tujec ter da se domači kapital vsled pomanjkanja vodilne inteligence ni zadostno interesiral za ustanovitev novih podjetij. V naših denarnih zavodih vsake vrste se nahaja vloženih preko 14 milijard Din vlog tako, da o pomanjkanju denarnih sredstev ne moremo govoriti.

Splošna nesigurnost, katera je nastopila vsled nestalnosti v svetovni trg. politiki in zlasti radi ogromnega padca, pravega deruta cen na svetovnih tržiščih, zlasti pri industrijskih proizvodih ter tendenca po stalnem povišanju javnih bremen za industrijo v državo, vse to je zmanjšalo interes za ustanovitev domače industrije. Tako se n. pr. predvidevajo uvajanja novih gran socialnega zavarovanja, povišujejo prispevki za že obstoječe grane socialnega zavarovanja, bano vine in občine, uvajajo novi davki, takse in davščine, katere enostransko zadevajo industrijsko delavnost. Toda poleg tega lahko z zadovoljstvom konstatiramo, da je znašala povprečna indeksna številka industrijskih proizvodov v l. 1930. za domače proizvode 80.3, med tem ko je skupna indeksna številka bila 86.6, indeks poljedelskih proizvodov 89.3 in živinorejskih celo 96.3. Ta konstatacija nam kaže brez nadaljnega komentarja, da so cene uvoženih industrijskih proizvodov poleg vseh uvoznih carin, kakor tudi z ozirom na to, da deluje naša domača industrija pod manj ugodnimi pogoji kot inozemska, med vsemi skupinami najnižje.

Prizadevanje državne uprave, da bi v čim večji meri zadovoljila kulturnim, socialnim, prometnim in obče gospodarskim potrebam države, je dovedlo do tega, da je budžet Jugoslavije v l. 1919—1925 z ozirom na naš slab gospodarski razvoj relativno zelo visoko narasel. V naslednjem podajamo pregled njegovega razvoja v poslednjih letih, do faktične izvedbe stabilizacije valute:

Budž. leto	Skup. izdatki v milij. Din	Skup. doh. v milij. Din
1926-1927	12.5	12.5
1927-1928	11.4	11.4
1928-1929	11.4	14.0
1929-1930	12.4	14.5
1930-1931	13.3	13.7
1931-1932	13.1	13.6

Ako primerjamo državni budžet za l. 1926-1927 z budžetom za tekoče leto, tedaj opazimo porast izdatkov za 5% in dohodkov za 10%. Državni budžet torej ne samo da ni, v tem ko je nacionalni donos gospodarstva padel za ca 22% v enaki meri bil zmanjšani, nego je celo obratno bil dohodek države povečan za 10%. To razmerje gre tudi na škodo gospodarske aktivnosti države. Javna bremena so postala z ozirom na nacionalni donos previsoka. Ona absorbirajo okoli 30% donosa nacionalnega gospodarstva in samo državni budžet predstavlja ca 23% nacionalnega donosa. On je enak skupni vrednosti uvoza in izvoza ter je po izkazu Narodne banke z dne 22. marca dosegel skoro trikratno višino kontingenta novčanice, ki so v obtoku. Ta situacija se ne bo mogla dolgo držati, radi stalnega padanja cen in slabšanja gospodarskih pogojev. Vse dosedanje akcije v svrhu zmanjšanja izdatkov, se dale z ozirom na nazadovanje nacionalnega donosa še zelo nezadostne rezultate ter je zato treba predvsem delati na popolni preorijentaciji politike eksploatacije državnih podjetij v veliko bolj izdatni meri.

(Nadaljevanje sledi.)

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna

Dr. G. Piccoli

Ljubljana, Dunajska c. 6

Iz trgovinske pogodbe z Avstrijo.

V zadnji trgovinski pogodbi je naša kraljevina priznala Avstriji, ki se agrarno vedno bolj jača, nekatere koncesije, za katere je dobila kompenzacijo v povišanju carinske zaščite za industrijske proizvode.

Od produktov kemične industrije se je povišala crina za magnezit na 4 Din v zlatu in za oglikovo kislino od 10 na 15 zl. dinarjev. Izmed izdelkov tekstilne industrije pridejo znatnejše v poštev sledeči: svilnati dežniki 7 zl. Din, sedaj 6 zl. Din, to se pravi, da je svilnati dežnik obremenjen sedaj s carino preko 70 dinarjev, klobučevinasta obutev od 350 dinarjev na 400 Din, za vse tekstilije, ki niso v pogodbi izrecno navedene, se poviša carina od 60 na 80 Din. Carina na vreče iz jute znaša sedaj 70 Din, preje 32 Din. Za furnirano pohištvo različne izdelave se sedaj pobira carina 200 do 360 Din, dočim je znašala do zdaj 75 do 200 Din. Za izdelke papirnatne industrije se je carina za papirnate čipke najbolj zvišala in sicer od 120 na 250 Din, za ovojni papir od 14 na 15 Din, za svilnati papir od 40 na 50 Din. Dočim se je carina na železne osi (razen vagonjskih) za kladiva in poljedelsko orodje zvišala za približno 12 odstotkov, se je pa znatno zvišala carina na vijake. To povišanje je upravičeno, ker je v naši kraljevini več avstrijskih tvrdk ustanovilo večje tovarne vijakov in ima naša kraljevina v interesu našega delavstva povod, da zapošlijo te tovarne čim več domačih delavcev. Nadalje se je povišala v naši kraljevini uvozna carina za bakrene izdelke, posebno za armature in za žarnice, za katere je povišana za okroglo 20 odstotkov.

Zgube poljedelstva v preteklem letu.

Nemški Zavod za konjunktarno raziskovanje čeni skupičke svetovnega poljedelstva v preteklem letu na ca. 20 do 25 milijard mark manj kot so bile v letu 1929. Temu padcu stoji nasproti nazadovanje cen za industrijsko izdelano poljedelsko porabno blago v znesku 5 do 10 odstotkov in se s tem netozguba nakupne moči svetovnega poljedelstva zniža na ca. 10 milijard mark. V Nemčiji so bile leta 1930 cene glavnih v prodajo prihajajočih poljedelskih produktov povprečno za 11 odstotkov nižje kot leta 1929. Zlasti močno so padle cene poljedelskih produktov v Italiji, Poljski, Ogrski, Jugoslaviji, Kanadi in Novi Zelandiji. V Italiji se more padec cen označiti deloma kot deflacionistična posledica vrednostne stabilizacije, deloma je pogojen po posebnih prodajnih težkočah na trgu svile. V Poljski so bile cene v preteklem letu povprečno za 30 odstotkov pod cenami leta 1928. V Zedinjenih državah je bil padec cen za poljedelske proizvode proti letu 1929 in tudi proti letu 1928 16-odstoten. Obenem so padle cene za poljedelsko porabno blago za ca. 8 odstotkov. Poljedelski prodajni izkupički so padli vobče tembolj, čim bolj so dežele odvisne od izvoza. Deloma tiči vzrok v tem, da so cene rastlinskih produktov močnejše padle kot one za živilo in za živalske proizvode; trgovina z rastlinskimi produkti je na svetovnem trgu razmeroma večja kot trgovina z živalsko-gospodarskimi produkti.

V povprečnosti leta 1930 so bile svetovnotržne cene za 30 poljedelskih produktov za 25 odstotkov nižje kot leta 1929. To pomeni napram letu 1929 zmanjšanje eksportnih skupičkov za poljedelske proizvode za skoraj deset milijard mark. Nasprotno so pa veletržne cene od poljedelskih eksportnih držav na svetovnem trgu kupovanih industrijskih izdelkov padle po cemitvah samo za 10 do 15 odstotkov, tako da so izvozne dežele poljedelskih produktov utrpeli v eksportu neposredno na svetovnem trgu učinkujočo zgubo nakupne moči s ca. 10 odstotki vrednosti eksportiranih poljedelskih produktov, to je ca. 3 do 4 milijarde mark.

NADALJNE PADANJE INDUSTRIJSKIH DOBIČKOV V U. S. A.

Te dni priobčeni prvi ameriški semestralni zaključki nam pričajo o močnem padanju rentabilnosti. Nekatera teh podjetij so podana v sledečem seznamu, pri čemer je izkazan čisti dobiček v milijonih dolarjev.

	Prvo polletje 1929	1930	1931
General Electric	30.7	29.3	21.5
Westinghouse Electric	13.1	8.4	2.0
Nash Motors	10.7	3.7	2.4
Auburn Motors	1.8	0.9	2.4
United Fruits	9.3	10.1	5.9
Gillette	8.8	5.5	2.7
Underwood Ellicoff Fisher	3.4	2.4	1.1
Union Oil of California	7.0	5.2	1.9

Popravili so se, kot smo poročali že na drugem mestu, le Auburn Motors, vse drugo je nazadovalo. Povprečni padec dobička pri imenovanih družbah znaša v prvi letošnji polovici proti prvi lanskii polovici 45%, proti prvi polovici l. 1929. pa skoraj 58%.

* * *

PRVO LETO NOVE AMERIŠKE CARINSKE TARIFE — PADEC CARINSKIH DOHODKOV.

Carinski dohodki newyorške carinske uprave so v fiskalnem letu, zaključivšem se 30. junija 1931 in kojega začetek se časovno ujema z uveljavljenjem nove zvišane ameriške carinske tarife, padli napram prejšnjemu letu za 128.2 milj. dol. ali za 38.3% na 205.5 mil. dol. Uvoz blaga iz inozemstva preko newyorškega pristanišča je padel v istem času tudi za 38 odstotkov.

* * *

STANJE ŽIVINE V ČESKOSLOVAŠKI.

Začasni rezultati štetja živine v Českoslovaški od 31. decembra 1930 so sledeči: Goveje živine 4.453.000 glav, med njimi 430.000 krav; prašičev 2 milijona 771.000; ovac 608.000. Število goveda je napram letu 1925 padlo za 240 tisoč, število prašičev je naraslo za 200 tisoč, število ovac je padlo proti letu 1925 za 253.000 in proti letu 1920 celo za 378.000. Od goveje živine pride na Českoslovaško 2.280.000 glav, od prašičev 1.228.000; pri ovcah je, kar je umilno, na prvem mestu Slovaška s 448 tisoč, nato Karpatska Rusija s 101.000. Obratno ima pa Karpatska Rusija le 80.000 prašičev. Zaklanih je bilo v prvem letošnjem četrtletju 3.29% goveje živine in 45.33% prašičev v teži 583.000 stotov.

OGROZENJE LESNEGA EKSPORTA IZ AVSTRIJE.

Beremo z Dunaja: Neugodni položaj avstrijskega lesnega trga je dovedel do ostre konkurence. Med eksportnimi državami si zlasti hudo konkurirajo Avstrija, Jugoslavija in Rumunija. Slučajnostni dogovori doslej niso mogli omiliti ostre boja, zlasti se, ker sta na mnogih prodajnih trgih nastopili kot veliki prodajalki tudi Poljska in Rusija, večkrat tudi Českoslovaška. Posebno huda konkurenca se je razvila v zadnjih mesecih v Franciji; in ker so bile s tem že itak oslabljene cene še bolj znižane, je pričela trpeti skoraj vsa francoska industrija žag. Neprestane intervencije te industrije pri vladi so povzročile, da je zahtevala vlada od parlamenta dovoljenja za zvišanje carine. To je parlament dovolil in se zato pričakuje zvišanje uvoznih pristojbin, morda že v najkrajšem času. Ta ukrep pomeni za avstrijski lesni eksport nov udarec. Odkar Nemčija od Avstrije skoraj nič ne kupuje in sta postali Italija in Ogrska za avstrijske lesne proizvode le omejeno sprejemljivi je bil zlasti za alpske dežele eksport v Francijo; odvodni ventil. Proti koncu preteklega leta je bil zadan temu izvozu s tarifnimi zvišanja švicarskih zveznih železnih prvi udarec, ki mu bo sledil sedaj drugi. — Tako pravi poročilo z Dunaja.

Po svetu

Tudi med Beogradom in Vrscem bodo zgradili v bodočem letu asfaltno cesto in se s to napovedjo dementirajo nastali dvomi.

Izvoz Ogrske v juniju je naveden z 42.5 milijonov pengö, uvoz s 50 milijoni; napram lanskemu juniju je padel izvoz za 33.4 milijonov, uvoz za 13.5 milijonov pengö. Padel je zlasti izvoz žita, moke in svežega sadja.

Rusko-ameriška trg. družba »Amtorg« je sklenila v Newyorku pogodbo o dobavi ruske manganove rude za Bethlehem Steel Corp v teku bodočih 3 do 4 let.

Mednarodni kartel einka, ki kontrolira 94% svetovne produkcije, je produkcijske kvote za tekoče leto tako-le razdelil: Nizozemska Indija 55.077 ton, Malaka 99.294 ton, Bolivija 63.387 ton, Nigerija 14.734 ton.

Mlekarskega kongresa v Kopenhagen (13.—18. julija) se je udeležilo 35 zastopnikov Jugoslavije, kar je največje število po Angliji, Nemčiji in Franciji.

Nov petrolejski trust v Ameriki je predmet posvetovanj v San Francisco. Trust bo razpolagal z glavnico 100 milijonov dolarjev.

Zunanja trgovina Švice v prvem letošnjem polletju izkazuje 1108.8 milj. frankov uvoza (lani 1286.1) in 709.8 milj. frankov izvoza (lani 923.8 milijonov), je torej zelo pasivna.

Jugoslavija je kupila v Švici v juniju za 755.000 švicarskih frankov blaga in je eksportirala v Švico za 958.000 frankov; njena bilanca v trgovini s Švico je bila za ca. 200.00 švicarskih frankov aktivna.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaki oblike, klobuke itd. Škrobi in svetlelika srajce, ovratnike in manšete. Perje, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

Letošnji svetovni pridelek žita ne bo zadosten, da bi krl. porabo; to ugotavlja Mednarodni poljedelski zavod v Rimu po podatkih ob pričetku julija. Zato bo treba za leto od avgusta 1931 do julija 1932 uporabiti v veliki meri staro žito.

Zunanja trgovina U. S. A. pada; v zadnjem proračunskem letu je padla njena vrednost za 2850 milijonov dolarjev, in sicer izvoz za 27 odstotkov, uvoz za 30 odstotkov.

Dohodki Beograda so znašali v prvi letošnji polovici 182.160.000 Din, izdatki 182.600.000 Din; rezultira torej prebitok skoraj 50 milijonov Din. Dohodki so bili proračunjeni na 192.400.000 Din, izdatki na 192.990.000 Din.

V Brckem se vršod 1. do 4. oktobra 1. okrajna razstava produktov poljedelstva, sadjarjeje, vinogradništva, domače industrije, umetnih gnojil itd.

Zunanja trgovina Francije v prvem letošnjem semestru se je zaključila s pasivom 6967 milijonov frankov proti 4204 milijonov v prvem lanskem polletju. Uvoz je padel od 26.832 milijonov na 23.202 milijona, izvoz pa od 22.627 milijonov frankov na 16.235 milijonov.

Poljski sindikat lesnih eksporterjev je po poročilih varšavskih listov definitivno. Delovati bo pričel v oktobru.

Vacuum Oil Co., Zagreb, zaznamuje ob glavnici 48 milijonov Din čisti dobiček 1.604.000 Din. Razdelili bodo 3 odstotke glavnice = 1.400.000 Din.

Mednarodni vagonski kartel je menda pred razsulom. Belgiji so delali proti določbam kartela, so bili le malo kaznovani, in hočejo zato Nemci s 1. januarjem kartel odpovedati in pričeti s prosto konkurenco na svetovnem trgu. To bi pomenilo seveda razpad kartela.

Za dva nova monopola v Rumuniji je napravila vlada zakonske osnutke. Sta pa to monopol spirita in sladkorja; a oba monopola bi stopila v veljavo šele 1. januarja 1933.

Položaj svetovne trgovske mornarice.

70.131.000 bruto-ton dne 30. junija 1931.

Nova izdaja Eloydovega registra, ki je baš te dni izšel, ima, kakor običajno, celo vrsto interesantnih statističnih podatkov in poročnosti o vseh ladjah (s 100 tonami in več). V tej knjigi beremo, da je na svetu okroglo 33.000 parnikov, motornih ladij in jadrnic.

Statistika nam kaže, da od celokupne svetovne tonaže v znesku 70.131.040 bruto-ton odpade na Anglijo in Irsko 20 milijonov 302.905 ton, ostalih 49.828.135 ton pa odpade na vse druge države. Statistika nam tudi kaže, da je tonaža pri parnikih padla v teku zadnjega leta za 636.099 ton in tonaža pri motornih ladjah pa porasla za 1.335.096 ton. Tonaža pri jadrnicah je nazadovala za 175.601 tona, tako zaznamuje svetovna tonaža vsega skupaj 513.396 ton prirastka. Prejšnje leto, torej od junija 1929 do junija 1930 je znašal prirastek 1.533.332 ton, bil je torej za 1 milijon ton večji kot letos (to je od junija 1930 do junija 1931).

V teku teh 12 mesecev ima zaznamovati največji prirastek Norveška in sicer 397.217 ton, britanski dominijoni 133 tisoč 924, Švedska 80.731, Rusija 71.740, Jugoslavija 59.125 ton in Danska 57.251. Nazadovanje ima zaznamovati ameriška trgovska mornarica in sicer 403.625 ton, Velika Britanija in Irsko 135.539 in Japonska 40.463 ton. Iz statistike je tudi razvidno, da je znašal porastek v teku zadnjih 17 let pred vojno, t. j. od 1897 do 1914, vsega 26.797 ali 144% in v teku 17 zadnjih vojnih in povojnih let, t. j. od 1912 do 1931, vsega 23.319.000 ton ali 51,4% predvojne tonaže. Ako vzamemo

za primerjavo krajšo dobo, potem bi znašal prirastek svetovne trgovske mornarice v petih letih 1909 do 1914 okroglo 24 in pol odstotka in v petih povojnih letih od 1926 do 1931 9,6%.

Največji porast v vojnih in povojnih letih beleži ameriška trgovska mornarica, to je 8.329.000 ton. Prirastke, večje kot 1 milijon ton, beležijo Japonska okroglo 2,5 milijonov ton, Norveška 2,1 milijona ton, Italija 1,8 milijonov ton, Holandska 1,6 milijonov, Francija 1,6 Velika Britanija in Irsko 1,3 milijona in angleški dominijoni 1,3 milijona ton. V Nemčiji je tonaža kljub temu, da je po letu 1922. porasla za 2.440.000 ton, še vedno za 909.000 ton manjša kot v juniju 1914. Tekom zadnjih let se je število parnikov in motornih ladij s 4000 tonami in še več prav znatno povečalo. L. 1914. je bilo 3608 takih ladij, sedaj pa jih je 6630, med temi je 473 ladij z 10.000 tonami in več inkluзивe 68 z 20.000 tonami in več. Približno polovica parnikov in motornih ladij je manjša kot 1000 ton. Kar tiče starost ladij, je 3726 ladij s tonažo, ki predstavlja 17,3% celotne tonaže, starih manj kot 5 let. 8592 ladij je starih 25 let.

Strojni pogon kaže mogočen porast parnih turbin in motorjev. Sedaj je na svetu 4176 parnikov z 10.636.000 tonami, ki imajo turbine in 4080 ladij z 9 milijoni 431.000 tonami, ki imajo motorje proti 730 odnosno 220 tonam v letu 1914. Interesantno je, da 56% vse svetovne tonaže še vedno potrebuje premog za gorivo, leta 1914. pa je bilo še 89% takih ladij.

Izpremembe podjetij v času od 1. aprila do 30. junija 1931.

a) Trgovski in pomožni trgovski obrati.

Trgovina s konji, prijave 1 (odjave 1), z živino 5 (15), s prašci 1 (7), z železnino 1 (2), s stroji 1 (1), s šivalnimi stroji in kolesi 2 (—), z radioaparati — (3), z orožjem in municijo 1 (—), s steklom 1 (1), z zlatino, srebrnino, urami in optičnimi predmeti 4 (2), s keramičnimi izdelki 1 (—), z nagrobnimi kamni — (1), z lončeno posodo 1 (—), z glasovirji 1 (—), s fotoaparati in gramofoni — (—), z lesom 17 (37), s karmom 2 (1), z lesnimi izdelki — (2), z manufakturnim blagom 5 (6), s čipkami 1 (—), z usnjem 4 (7), s kožami — (1), s česlom — (—), s čevlji 3 (2), z deželnimi izdelki 4 (8), s hmeljem — (1), s semenji 1 (5), z medom in voskom 1 (—), z živilji 18 (27), z moko — (2), s testeninami — (1), z delikatesami 5 (4), z mesom — (1), z mlekom 3 (1), s sadjem 1 (—), s perutnino 4 (10), z ribami 1 (—), s specerijskim blagom 1 (1), s kolonijalnim blagom 1 (—), branjarije 9 (13), kramarije — (1), trgovina z mesanim blagom 74 (51), z galanterijskim blagom 6 (3), s papirjem in pisalnimi potrebščinami 1 (—), s tehničnimi predmeti 1 (—), drogerije 1 (1), trgovina s smodnikom 1 (—), z barvami, laki in firneži 1 (—), s stavbnim materialom 1 (1), s starim železom 1 (—), stinararije 1 (2), trgovina z vinom 3 (2), trgovina z vinom (v zaprtih steklenicah) 3 (3), zaloga pive 2 (—), trgovina s pivom v zaprtih steklenicah 1 (3), z žganjem — (1), s mineralno vodo 1 (1), z oljem 1 (—), s toaletnimi potrebščinami — (1), sejarstvo 10 (11), agenture in komisij-ske trgovine 11 (3), spedicije — (1), gospodarske pisarne 2 (—), tehnične 7 (1), razno 3 (1). Skupaj: prijav 256, odjav 263.

b) Obrt.

Vrtnariji 2 (—), kamenolomi 1 (1), kamenoseki — (1), izdelovanje cementnih izdelkov 4 (—), cementne opeke 2 (1), opekarne 4 (3), apnenice 2 (1), pridobivanje gramozu 1 (—), kiparji 1 (—), lončarji 1 (1), pekarji 1 (4), kovači 16 (9), podkovni kovači 7 (4), ključavničarji 3 (—), kleparji 11 (3), izdelovanje ploč, sodov in vse vrste ploč, posode in embalaže 1 (—), žeblijev 1 (—), strojno ključavničarstvo 1 (1), pasarji 2 (—), izdelovanje paramentov 1 (—), zlatarji 1 (—), brusarji — (1), izdelovanje emailnih izdelkov 1 (—), izdelovanje in popraviljanje nevojaškega in lovskega orožja — (1), mehaniki 6 (—), urarji — (1),

zobotehnik 1 (—), gradnja naprav za napeljevanje električnega toka 4 (—), izdelovanje orgel 1 (—), kolarji 7 (10), žage 9 (6), parna žaga in izdelovanje žabojev — (1), žaganje drv (ročno) 1 (1), žaganje drv (z motorjem) 5 (1), sodarji 4 (4), polaganje parketov 1 (—), mizarji 37 (26), strugarji — (1), izdelovanje bičevnikov 1 (—), pletarji — (1), izdelovanje galanterijskih predmetov 1 (—), podobarji 1 (—), strojarji — (2), sedlarji 4 (—), torbarji — (—), metlarji 1 (1), ščetarji 1 (1), vrvarji 2 (—), sitarji 1 (—), izdelovanje pletenin 10 (19), prešitih odej 1 (—), perila 5 (—), krojači 45 (30), šivilje 58 (41), čevljarji 73 (105), izdelovanje copat 1 (—), krznarji — (1), modistke 2 (—), bričarji 9 (8), knjigovezi 1 (1), izdelovanje fotografskih kartonov in drugih kartonov na tovarniški način 1 (—), mlinci 19 (14), peki 22 (10), slaščičarji 2 (1), mesarji 13 (14), konjski mesar — (1), mesarji in prekajevalci 8 (3), izdelovanje mlečnih izdelkov 4 (4), žganja 2 (—), kisa 1 (—), sodavice 3 (—), umetnega ledu 1 (—), olja 1 (1), kolinske vode in parfuma 1 (—), kemičnih izdelkov 1 (—), barv 1 (—), stavbno podjetje — (1), stavbni mojster 3 (1), zidarji 1 (3), tesarji 2 (2), tlakarji 1 (—), vodovodna instalacija 3 (1), steklarji 2 (1), pleskarji 2 (1), sobni slikarji 8 (2), črkoslikarji 3 (—), dimnikarji 1 (—), snaženje stanovanj 1 (—), fotografirani 2 (—), elektrarne 1 (—), gašenje živali 1 (—), avtotaksi 35 (12), občasno prevažanje oseb z avtobusi 2 (7), izvoški 2 (1), prevozniki 8 (7), posredovanje služb 1 (—), izposojevanje mlatilnic 5 (1), gramofonov in plošč 2 (—), vodstvo trufcev po Ljubljani 1 (—), godbeniki 1 (—), masarja 1 (—), gostilne 52 (46), gostilne (brezalkoholne) 1 (1), žganječoč 1 (1), pečenje kostanja 1 (—), ostalo 1 (2). Skupaj: prijav 583, odjav 434.

c) Industrija.

Izdelovanje lesenih pet in drugih struženih lesnih izdelkov na tovarniški način, prijave 1 (odjave —); izdelovanje tkanin na tovarniški način 1 (—); tovarna pletenin 2 (—).

**Naročajte in podpirajte
TRGOVSKI LIST!**

Iz carinske prakse.

Piše Just Riščanec, carinski posrednik.

(Nadaljevanje.)

bb) V tem slučaju se mora najmanj vporabiti čl. 53 car. kriv. postopka, kajti je naravnost — nedokazana predpostavka, ako se trdi, da nima objašnjenje k tar. št. 450 stare tarife več veljavnosti. Take predpostavke pač ne morejo dobiti veljave in imeti silo dokaza.

cc) S činom, da je ministrstvo izdalo odločbo o končni kvalifikaciji predmetnega papirja, je samo zaključeno vprašanje o pravilni uporabi tarife in je ta v tem pogledu izvršna. Očitno protizakonito je pa, ako se na tako odločbo bazira kaka deklaratorna odgovornost po car. zakonu. V takem slučaju ima deklarant največ nositi stroške za preizkušanje.

Državni svet je v svojem IV. odeljenju z odločbo št. 8756/931 od 20. marca 1931 našao da je deklarant kaznjen po čl. 166 car. zak. zbog toga što je... prijavio 530 kg-artije za zavijanje preko 30 gr. po 1 m², glaćane, bojene iz tar. br. 444 uvozne tarife, dok da je zvaničnim pregledom nadjeno, da je artija bila u trakama, pa da prema tački 3 opštih napomena za artiju i izrade od artije, podleži naplati carine iz br. 444 sa dodatkom carini od 20%.

Takva prijava ne može se podvesti pod propise čl. 166 car. zakona. Jer u tome članu propisana je kazna za deklaranta samo za tri slučaja, t. j. kad u deklaraciji ne prijavi kakvu robu, kad prijavi manju količinu i kad prijavi drugu kakvoću. Prva dva slučaja ovdje ne dolaze u obzir, a treći ne postoji, pošto zvaničnim pregledom nije pronadjena druga kakvoća robe, nego je baš utvrđeno da je artija iz br. 444 uvozne tarife, po čijem je naimenovanju i prijavljena.

Nema nikakvog uticaja na primenu čl. 166 car. zak. okolnost što artija s obzirom na tač. 3 pomenutih opštih napomena, podleži i naplati dodatka carini za 20%, jer po čl. 166 car. zak. kažnjiva je samo takva prijava, koja bi donosila plaćanje manjih dažbina i koja je u isto vreme netačna, bilo bi po količini bilo po kakvoći, bilo da takva roba nije ni prijavljena. To su bitni uslovi za krivičnu odgovornost po čl. 166, koja je uslovljena njihovim postojanjem, pa ako nedostaje ma koji od tih bitnih uslova, ne može se primeniti ni čl. 166. A u ovome slučaju ne postoji netačna prijava kakvoće robe, pa se deklarant nije ni mogao kazniti za takvu prijavu. U ostalom nadležna vlast nije dala nikakvo objašnjenje koja se artija ima smatrati kao trake iz tač. 3 opštih napomena za artiju i izrade od artije.

Stoga državni svet presudjuje: da se poništi rešenje ministra finansija br. 38024/IV od 31. okt. 1930 god.

IV. Odločba državnog sveta št. 24447/930 od 15. jan. 1931.

Za tvrdko J. B. v K. sem 1. 1929. ocarinil v presledku enega meseca pod dvema deklaracijama — 25 kompletnih biciklova. Dočim sem v prvi deklaraciji naveo pravilno vrednost blaga, t. j. 680 svic. frankov = 9503 D, se je pri sastavljanju druge deklaracije pomotoma ta vrednost zopet prijavila, ter je tvorila podlago zaračunavanja 30% carine, tuda pri drugi ocarinjenju. Vrednost delov biciklova iz druge deklaracije ni namreč znašala 1730 D, kakor je carinarnica vzela za podlago pri carinjenju, marveč samo 400 D, kar je bilo jasno videti iz priloženih faktur. Iz ene teh faktur je bilo razvidno, da je bila faktura izstavljena za obe pošiljke in je bila v njej vnešena svota 680 fr. iz prve pošiljke. Pri drugi pošiljki se je potemtakem zaračunalo in ubralo 510 D v zlatu namesto samo 120 D. — Pozivajoč se na gornja dejstva in na dokaze sem carinarnicu zaprosil za povračilo preveć plaćanih 4389 D. Ta je pa prošnju odklonila iz razloga što je roba ocarinjena po vrednosti, koju je sopstvenik sam naznačio u svojoj izjavi — a kasnije podneti dokazi ne mogu se uzimati u obzir (čl. 34 c. 2.)

Proti rešenju sem napravil priziv na ministrstvo ter povdarjal:

Moji drugi deklaraciji sem priložil poleg fakture za pnevmatike pomoćma tudi fakturo za 25 kompletnih koles za 1770 fr. namesto prave fakture za 400 fr. Carina od vrednosti znaša torej samo 120 D v zlatu, ne pa 519 D kakor je izračunala carinarnica. Priznavam, da sem od svoje strani napačno samo vpisal v prijavo vrednost robe — 19.030 D, toda pogrešili so tudi uradniki, ki so priznali fakturo glaseću se na 25 kompletnih biciklova kot pravilno, čeprav so imeli pred seboj samo 120 kg kolesnih delov. Dolžnost njih je bila, da mi tako deklaraciju vrnejo ali da postopaju po čl. 177. car. zak. Ne smatram za umesten niti razlog, ki ga navaja carinarnica, da se ne smejo vzeti v poštev pozneje predloženi dokazi (čl. 34 car. zak.), ker jaz prošnju za povračilo nisem priložil nikakvih novih dokazov, temveč sem se v njej samo pozival na dokaze, ki jih je carinarnica že imela v rokah; a pripominjam, da je državni svet že večkrat presodil, da je tudi prejemanje naknadno doprinesenih dokazov dovoljeno.

Iz uverenja o poreklu robe kakor tudi iz priključenih dve faktur pri drugi deklaraciji je bilo jasno videti, da je vrednost znašala samo 725 fr. Nasprotno je bilo razvidno iz uverenja in izjave pri drugi deklaraciji, da je bilo za 680 fr. že ocarinjeno po fakturi za 25 biciklova iz prve prijave. Ker je videti tudi iz predloženih listin, da se je carina napačno ubrala, prosim, da se mi višek povrne.

Ministrstvo je pritožbu zavrnilo, ker »da je moje potraživanje neosnovano radi okolnosti, jer da sam tobože prilikom podnošenja deklaracije dao pismenu izjavu o vrednosti robe u kojoj sam izjavio, da je vrednost robe pravilno navedena«.

Nastopil sem nato tožbo na državni svet utemeljujuć:

V drugi deklaraciji o predmetni rob sem poleg drugega prijavil v ocarinjenje tudi 120 kg delov velocipedov in naveo, na podstavi nepravilne fakture, da znaša njih vrednost 19030 D v srebru ali 1730 D v zlatu, torej sem prijavil za 1330 zlatih Din ali 14.570 Din v srebru vrednosti preveć. Vrednost prijavljene robe je pa faktično znašala samo 400 D v zlatu in na njo odpadaćoća 30% carina samo 120 D. S tako prijavom sem dosledno nehotoma oškodovao lastnika blaga za 405-15 Din v zlatu.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Jesenski velesejem v Leipzigu.

Letošnji jesenski velesejem v Leipzigu se prične 30. avgusta in bo trajal do všteteća 3. septembra t. l. Obenem bo v 9 lopah na sejmšću razstava gradbenih, gospodinskih in pogonskih potrebšćin. Na gradbeni razstavi, ki bo imela v obeh velikih lopah v jeseni prav toliko razstavljalcev, kakor spomladi, bo razstavljeno gradivo za visoke in nizke zgrade, gradbeni deli za stanovanjske in industrijske palače, manjši gradbeni pripomoćki in orodje, notranja oprema itd. Posebna razstava bo pokazala negorljivost poedinega gradiva. Pod gospodinskim potrebšćinama bodo prikazane vse naprave in mali stroji, ki služijo olajšanju gospodinjstva, pospravljanju, pranju perila, razsvetljavi, kurjavi itd. Orodje in manjši stroji za obdelovanje kovin, drv, lesa in umetnega materijala, predmeti za uređenje pogona in radiopostaj, železna in jeklena roba, elektrotehnični izdelki in drugo bo skupini pogonske potrebšćine. Posetniki velesejma imajo na našil in inozemskih železnicać 25% popust. Podrobnije informacije daje časni zastopnik W. Erkena, Zagreb, Starčevićev trg 6, I. Telefon 75-91, brzojavni naslov: Erkena, Zagreb.

Smotreni trgovci in industrijci čitajo vse dobavne razpise, ki jih redno prinaša naš list. Dobav potom javnih licitacij se more udeležiti vsak trgovec in vsak producent! Čitajte in ne opuščajte ugodnih poslovnih prilik, ki Vam jih nudijo udeležbe na javnih licitacijah!

Razno

Najnovejši zvezek »Privredne revije« za mesec avgust 1931. Prejeli smo najnovejši zvezek navedene revije za mesec avgust t. l., kateremu je priložena jako zanimiva turistična priloga. Zvezek za avgust priložuje aktualne članke, n. pr. Nemčija v mednarodni gospodarski politiki danes in pred vojno, Pšenica, Kreditna in valutna funkcija Narodne banke, Razvoj naše trgovske mornarice, Vprašanje preferencialnih žitnih carin, Povečanje produktivnosti z racionalizacijo delovnega časa, Moderne oblike knjigovodstva, itd. Poleg tega priložuje revija vsak mesec pregled o aktualnih vprašanjih gospodarstva, tehnike itd. Priporočamo našim bralcem omenjeno revijo, ki se naroča v Zagrebu, Masarykova ul. 30, in stane na leto 250 dinarjev.

»Industrie-Compaß.« Kot vsako leto je izšla tudi letos na koncu prvega polletja nova izdaja znanega »industrijskega kompasa« (Compaßverlag, Wien I., Wipplingerstraße 32). Novi letnik, ki obravnava poleg Avstrije zopet tudi Češko-slovaško, Jugoslavijo in Ogrsko, izkazuje napram lanskemu letu zopet znatno izboljšanje. Nova izdaja opisuje v vseh treh zvezkih sedaj okoli 100.000 tvrdk nasledstvenih držav, in sicer tudi vse one trgovine na drobno in obrtniška podjetja, o katerih se domneva, da se industriji zanje zanimajo. Tudi več drugih novih stvari prinaša letošnji letnik.

Kriza v prekontinentalnem prometu. V prvi polovici tekočega leta so severoatlantske plovne družbe prepeljale 27 tisoč oseb manj kot v prvi lanski polovici. Severoatlantske družbe so sklicale sedaj konferenco v Parizu, kjer se bodo posvetovali o akciji proti padanju prometa. Predlagano bo 20% znižanje cen za vožnje 1. razreda in opustitev trideset krožnih voženj na leto. Nazadovanje potniškega prometa je v prvi vrsti posledica gospodarske krize v Ameriki, ki je povzročila manjše potovanje ameriških turistov v Evropo in pa padec izseljevanja v Ameriko.

Novi bančni zakon v Romuniji. Po izjavi romunskega finančnega ministra bo novi bančni zakon razdelil romunske banke v štiri kategorije: 1. banke v Bukarestu z najmanj 50 milijonov lejev glavnice; 2. banke večjih podeželnih mest, kjer ima kakšno visjo sodišče svoj sedež, z minimalno glavnico 20 milijonov lejev; 3. banke manjših podeželnih mest z glavnico najmanj 10 milijonov lejev; 4. podeželne banke, ki morajo biti brez izjeme združene banke, z minimalno glavnico 3 milijonov lejev. Tako bodo morale vse številne banke, ki ne spadajo v nobeno navedenih štirih kategorij in zlasti ki imajo prav majhne osnovne glavnice, likvidirati ali pa se bodo morale združiti z drugimi bankami. Da bi zakon bistveno poostрил nadzorovanje bančnih poslov, da se omeji nečedna spekulacija.

Inozemska glavnica v Poljski. Ob pričetku tekočega leta so imele po uradnih podatkih poljske delniške družbe 3342 milijonov zlotov glavnice (lani 3219 mi-

lijonov). Od tega je odpadlo na inozemski kapital 1490 milijonov zlotov ali 44,6 odstotkov (lani 1230 milij. ali 38,2%). Največjo inozemsko udeležbo izkazuje francoski kapital: 385 milijonov zlotov ali 25,8% vsega inozemskega kapitala; sledi nemški kapital s 372 milijoni ali 25,5%, meriški z 21,3%, belgijski z 9,4 odstotki in angleški.

Žigovanje bankovcev v Španiji. Naredba španske vlade določa žigovanje vseh v obtoku se nahajajočih španskih bankovcev od 10. avgusta dalje. Od 10. sept. dalje bo izdajala Španska banka le še žigosane bankovce, in po 20. septembru uradi in občinstvo ni več primorano sprejemati nežigosane bankovce. Dalje bo dala Španska banka v obtok nove bankovce z emblemi republike.

Ožji stik med industrijo in delavstvom. Nemška glavna zveza industrije v Češko-slovaški se je posvetovala z zastopniki splošne nemške tekstilne zveze v Libercu in se je dosegel sporazum o predlogu, naj se ustvari med delodajalci in delojemalci ožji stiki. Delavstvu naj se pojasni potrebe in položaj industrije ter vzroki krize. O načinu, kako naj se to izvrši, se bodo pozneje posvetovali.

Prepoved belitve moke v Ogrski. Naredba ogrske vlade označa kot potvorbo vsa sredstva, s katerimi se prikriva slabša kvaliteta moke. Zato se bo nadaljnja uporaba teh sredstev in trgovina s ponarejenimi moki smatrala kot prestop. Izvzeta so pa od te naredbe ona sredstva, ki so primešana moki iz koristnostnega vzroka, če so zdravju porabnikov neškodljiva in če se nočejo izdajati za bolj-šo kvaliteto.

Zmanjšanje gospodarskih podjetij v Avstriji. Znamenje gospodarske krize v Avstriji je tudi znatni padec protokolacij tvrdk v dunajskem trgovskem registru v zadnjih letih. Leta 1919. je bilo na novo vpisanih 707 tvrdk, izbrisanih 1199, lani 745 in 3619, letos v prvem četrtletju 209 556. V dobi dveh let in treh mesecev je bilo torej na novo vpisanih 1861 tvrdk, izbrisanih 5374, in te-te so gotovo povečini svoje gospodarsko delovanje sploh ustavile in se niso pojavile v drugi obliki.

Holandski kavčukov načrt. Holandski vladni študijski odbor za proučevanje vprašanja kavčuka je izdelal načrt, ki predvideva izvozno omejitev za produkcijo domačinov in zmanjšanje produkcije na evropskih plantažah. Kdor se protivi, proti temu se uporabijo pristne odredbe. Če vlada na vse to ne pristane, bodo pričele slabše tvrdke polaganja naravne smrti umirati. Novi načrt pomeni zapustitev prejšnjega načela o zvišanju produkcije in o prosti konkurenci.

Mednarodni sindikat žice bo ustanovljen možda še v teku tega poletja, ker sta sedaj tudi Belgija in Holandija za to.

Na trgu kožuhovine v Londonu se je padanje cen ustavilo in se pričakuje v jeseni močno poživljenje trgov, zlasti pri vidrah, skunkih, čimelijah in srebrnih lisicah, ki bodo v modi vodile.

Fordove tovorne so izdelale v prvi letošnji polovici 538.000 avtomobilov, to je 450.000 avtomobilov ali 45,5% manj kot v prvi lanski polovici in 551.000 voz ali 50,5% manj kot v prvi polovici rekordnega leta 1929.

Obstoj evropskega aluminijevega kartela, ki preneha s koncem tekočega leta, je vsled diferenc med člani ogrožen.

Za financiranje izvoza iz Italije v Rusijo so ustanovile italijanske banke pod vodstvom Banca d'Italia poseben konsorcij.

Zlate zaloge Švicarske banke so dosegle že skoraj eno milijardo frankov in so skoraj za pol milijarde večje kot so bile lani ob tem času. Zlato kritje je sedaj 88-odstotno.

Kontingent za uvoz lanu v Francijo v dobi od 18. julija 1931 do 18. julija 1932 je določen na 50.000 ton.

Namero o uvedbi monopola paprike v Ogrski, o čemer smo že poročali, je ogrska vlada opustila in izjavlja, da se ne bo vmešavala v prosto trgovino s papriko.

Redukcija v produkciji svinca, ki jo je določila mednarodna zveza producentov s 15 odstotki produkcije leta 1930, je bila na novi konferenci v Londonu zvišana na 20 odstotkov z veljavnostjo od 1. julija t. l.

Ameriška industrijska produkcija v juniju je padla proti rekordnemu mesecu aprilu za 5 odstotkov, proti lanskemu juniju za 14 in proti predlanskemu za 30 odstotkov.

Nemška hmeljarska zveza je zahtevala od vlade izdajo osnutka o prisilni uporabi hmelja.

Moratorij angleške plovne družbe Royal Mail je podaljšan do 31. decembra t. l.

Največja dva telefonska koncerna sveta, Kreuger in ameriška telegrafska in telefonska korporacija, sta stopila v ožjo zvezo, kar bo na razvoj telefonskega sistema gotovo močno vplivalo.

Uvoz koruze v Albanijo je po sklepu albanske vlade od 15. julija dalje prost vsake uvozne carine, pač pa računijo albanski carinski uradi za 100 kg uvožene koruze 1 zlati frank trošarine.

Ljubljanska borza

Tečaj 3. avgusta 1931.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2273.44	2280.28
Berlin 100 M	—	—
Bruselj 100 belg	787.68	790.04
Budimpešta 100 penoš	—	—
Curich 100 fr.	1099.35	1102.65
Dunaj 100 šilingov	792.07	794.47
London 1 funt	274.12	274.94
Newyork 100 dolarjev	5630.—	5647.—
Pariz 100 fr.	221.30	221.96
Praga 100 kron	166.99	167.49
Prst 100 lir	195.16	296.06
Varšava 100 zl.	631.46	633.36

»PRIVREDNI ADRESAR KRALJEVINE JUGOSLAVIJE.«

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu objavlja: Za nabavo čim točnejših podatkov o našem gospodarstvu in za dopolnilo adresnega materiala za drugo izdajo »Privrednega adresara kraljevine Jugoslavije« v redakciji zavoda za pospeševanje zunanje trgovine je zavod poslal tiskane formulare vsem firmam in jih naprosil za podatke, potrebne za dopolnitev adresarja. Formularji so se razpošiljali na adrese iz prve izdaje. Ker je mogoče, da se posamezne firme pomotoma niso sprejele v prvi adresar, poziva zavod vsa večja industrijska, izvozniška in uvozniška podjetja, da zahtevajo od »Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu«, Ažegoseva ul. br. 5, formulare, ako jih še niso prejela. V interesu vseh firm v naši državi je, da se njihovi naslovi sprejmejo v drugo izdajo adresarja, posebno še, ker je sprejem naslova v adresar docela brezplačen.

Trgovci! Naročajte blago pri tvrdkah, katere oglašajo v »Trgovskem listu«.

Vinocet

Tovarna vinskega žica d. o. o.
Ljubljana
nudi
najkrajši in najokusnejši
narodni žica
iz prističnega vina
Zahtevajte ponudbo!
Tehnične in higijenske
najmoderneje
urejene kisarne v
Jugoslaviji

Diserna: Ljubljana, Dunajska c. 1a
H. nadstr.
Telefon šte. 23-89

SPANJSKO POSREDAJE

R. RANZINGER

LJUBLJANA

Telefon R. 25-25

posreduje v vseh vrstah posredniškega posla. Lastno skladišče s direktnim izvozom od glav. kolodvora. Čisto skladišče. Natančno izračuni. Posreduje v vseh vrstah posredniškega posla. Posreduje v vseh vrstah posredniškega posla.

Naznanilo

slav. občinstvu in cenj. zavodom, da staro renomirano splošno kleparsko in instalacijsko tvrdko vodijo sprej

JAKOB FLIGL, dediči

Poslovalnica in delavnica:
Rimska cesta 2 in Gregorčičeva ulica 5

Telefon šte. 33-53

Veletrgovina

A. Sarabon

Ljubljana

priporočila

špecerijsko blago

raznoverstno španja, železo in druge pri-
delke - Raznoverstno
rudniško vodo

lastno pražarna za
kavo in mlin za di-
šav in ekstr. obratov

Čestiti na razpolago!

TISKARNA

Knjige, časopisi, računa, vtičnice, memorande, kvarte, tabele, lepake, letake, naročilnice v Mokih s poljubnimi tiskovimi listov, barvoške, črtice kakor tudi vse druge tiskovine dobavljajo hitro in po zmeranih cenah

MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva 23

Telefon 23-23

Lastna knjigo-
veznica

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za Trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MICHALEK, Ljubljana.